

період с 1990-х годов. Показаны основные изменения, которые произошли в сельском хозяйстве региона в целом, а также намечены пути перспективного развития для каждой отрасли сельского хозяйства региона.

Ключевые слова: сельское хозяйство, растениеводство, животноводство, регион, трансформационные процессы.

Надійшла 23.05.2018р.

УДК 911.3:33(477:061.1)

Ірина ЛЕЩУК, Іван РОВЕНЧАК

ГЕОГРАФІЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

У статті висвітлено зовнішньоекономічні зв'язки України та Європейського Союзу. Здійснено аналіз торгівлі товарами та послугами нашої держави та Євросоюзу, розподілу прямих іноземних інвестицій. Проаналізовано регіональний розподіл експорту та імпорту товарів та послуг України та Європейського союзу. Наведено перспективні напрямки двосторонніх зовнішньоекономічних зв'язків України та ЄС.

Ключові слова: зовнішньоекономічні зв'язки, експорт, імпорт, торгівля товарами та послугами, зовнішньоторговельний оборот, прями іноземні інвестиції.

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому світі жодна із держав не може існувати ізольовано від інших та не брати участь у регіональних та світових процесах. Інтенсивний розвиток торгівлі між країнами посприяв диверсифікації міжнародних зв'язків, інтеграції національних економік у глобальному господарському просторі. Сьогодні країни взаємодіють між собою у економічній, соціальній, політичній, екологічній, культурній та інших сферах. Найбільш вагомими та динамічними є зовнішньоекономічні зв'язки.

На нашу думку, зовнішньоекономічні зв'язки – система багатогранних форм міжнародної співпраці держав та їх суб'єктів у галузях економіки, що здійснюється на основі міжнародного поділу та інтеграції праці. Основними формами зовнішньоекономічних зв'язків є: зовнішня торгівля товарами і послугами, міжнародна міграція робочої сили, рух капіталів і міжнародний кредит, міжнародні валютно-фінансові відносини, обмін у галузі науки і техніки, міжнародна кооперація виробництва тощо.

У перші роки незалежності України були чітко сформовані основні напрямки її зовнішньої політики, зокрема і економічної. Основним стратегічним партнером названо Європейський Союз і прийнято курс на євроінтеграцію. Актуальність дослідження відносин між Україною та Європейським Союзом набуває особливої ваги у останні роки, адже ми перейшли на новий рівень співпраці, що пов'язано із запровадженням безвізового режиму для українців та підписанням Угоди про асоціацію між ЄС та Україною. Для зовнішньоекономічних зв'язків найбільшого значення має економічна частина Угоди – щодо зони вільної торгівлі із Європейським Союзом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику зовнішньоекономічних

зв'язків України та Європейського союзу досліджували: Дідковська Б.В. [1], Дугинець Г.В.[2], Ключевська А. М. [4], Литвиненко Н.П. [6], Нікіфорова В.А. [7], Присяжнюк Ю.В.[10], Склярська О.І., Гривна О.П.[11]. Рік тому одним із співавторів даної статті опублікована наукова розвідка про економіко-географічні зв'язки України і Канади [5].

Виклад основного матеріалу. Сьогодні Європейський Союз є основним торговельним партнером України. За 2017 рік загальний обсяг торгівлі товарами та послугами становив близько 20,9 млрд. дол. США, з яких 84% припало на торгівлю товарами, відповідно 16% на торгівлю послугами. Зауважимо, що у двосторонній торгівлі товарами та послугами зберігалось негативне сальдо[3].

Провідним фактором економічного співтовариства між Україною та Європейською спільнотою є торгівля, інвестиційна діяльність та технічна допомога. Торгівлі належить провідне місце у загальній системі економічних взаємодій.

Аналізуючи динаміку експорту та імпорту товарів за 1996-2016 роки (рис.1), бачимо, що до 1999 року імпорт перевищує експорт. У 1999 році показники імпорту та експорту майже зрівнюються із невеликим переважанням експорту. До 2008 року спостерігаються значне збільшення обсягів товарообміну, проте імпорт (28,9 млрд. дол. США) значно перевищує експорт (18,3 млрд. дол. США). У 2009 році показники обсягів товарообміну зменшуються, але у 2011 році знову зростають. Станом на 2016 рік експорт становив 13,4 млрд. дол. США, а показник імпорту – 16,8 млрд. дол. США [3].

Головними імпортерами українських товарів є Італія та Польща. На ці країни припадає близько 30% експорту товарів. Також Україна експортує товари до Німеччини, Нідерландів

та Угорщини.

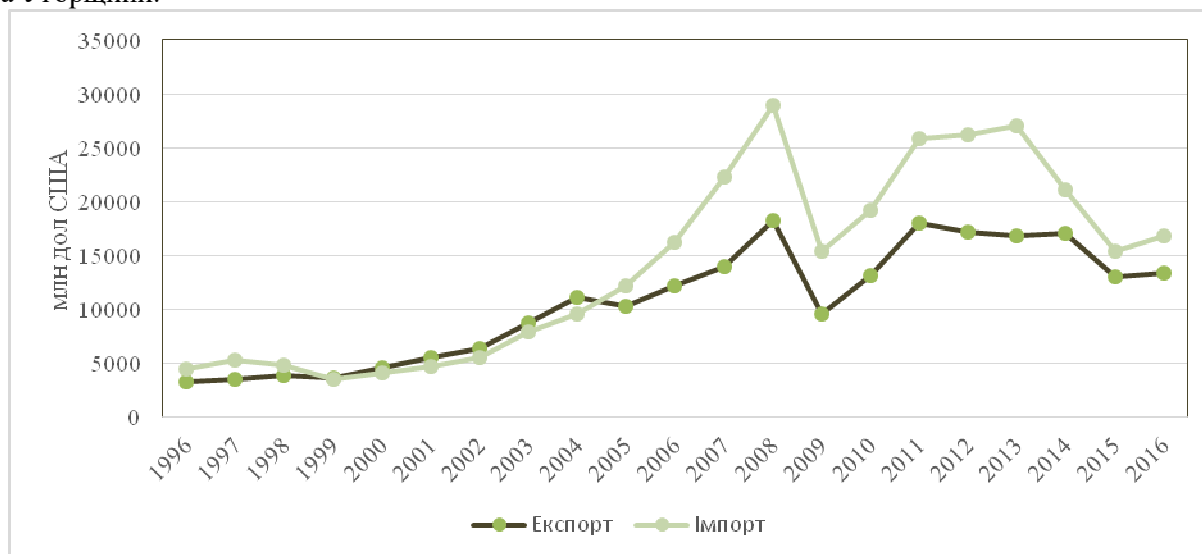

Рис. 1. Динаміка експорту та імпорту товарів між Україною та Європейським Союзом за 1996-2016 роки

Найбільше товарів наша держава імпортує із Німеччини (26%). Велика частина імпортованих товарів надходить із Польщі, Італії, Франції, Угорщини та Чехії.

Лідером серед експортних товарів є продукція агропромислового комплексу та харчової промисловості – 32,2%. Велика частка припадає на недорогочінні метали та вироби з них – 21,4%, у тому числі чорні метали та вироби з них – 20,2%. Також Україна експортує до країн Європейського Союзу: механічні та електричні машини; руди, шлак, золу; деревину і вироби із деревини; жири та олії тваринного або рослинного походження; насіння та плоди олійних рослин та залишки і відходи харчової промисловості.

Аналізуючи структуру імпорту товарів бачимо, що у зв'язку із нестачею власних енергоресурсів, Україна імпортує мінеральне паливо; газ, нафту та продукти її переробки – 22,2%. Враховуючи російсько-українську війну, яка розпочалася три роки тому, основним постачальником даної продукції є не Росія, а Словаччина.

Велика частка українського імпорту припадає на ядерні реактори, котли та машини – 10,2%, на електричні машини та пластмаси і полімерні матеріали по — 7,1%. Також бачимо, що до основних позицій імпорту також належать: фармацевтична продукція; засоби наземного транспорту, крім залізничного; різноманітна хімічна продукція, папір та картон [8].

Проаналізувавши регіональну структуру товарообміну товарів (рис.3), бачимо наступні тенденції: найбільші обсяги товарообміну спостерігаються у Донецькій, Дніпропетровській,

Львівській та Закарпатській областях, також у місті Києві; значне домінування експорту над імпортом спостерігається у Дніпропетровській, Запорізькій, Донецькій, та Закарпатській областях; області найбільші імпортери товарів: Київська, Львівська, Харківська.

Окрім торгівлі товарами, Україна підтримує тісні стосунки із Європейським Союзом у міждержавному обміні послугами. Якщо у 2013 році сальдо зовнішньої торгівлі послугами було від'ємне, то у 2014 році експорт значно перевищує імпорт. У 2015 році спостерігаємо значне скорочення обсягів обміну послугами. Сальдо торгівлі послугами також значно скоротилось і у 2015 році становить – 177,8 млн. дол. США. Натомість, позитивні тенденції спостерігаються у 2016 році: значно зростає обсяг експорту послуг та сальдо зовнішньої торгівлі послуг (рис.2).

Україна є найбільшою за площею європейською державою і займає транзитне положення, тому найбільші обсяги експорту країнам ЄС припадають на послуги транспорту – 36,9%. Частка експорту припадає на послуги пов'язані із переробкою матеріалів – 24,6%. Враховуючи тенденції останнього десятиліття, український ІТ сектор розвивається стрімкими темпами. Тому, 12% експорту послуг до Європейського Союзу припадає на комп'ютерні послуги. Також Україна експортує професійні та консалтингові послуги, телекомунікаційні та інформаційні послуги.

Найбільшу частку в загальному обсязі імпорту послуг від країн ЄС становили транспортні послуги – 27,6%. Також Україна імпортує ділові послуги, послуги, пов'язані із продажами та фінансовою діяльністю, роялті,

професійні та консалтингові послуги, державні та урядові послуги.

Основними європейськими партнерами України в обміні послугами є Велика Британія,

Німеччина, Польща та Кіпр. Значна частка експорту послуг припадає на Австрію, Італію та Естонію, а імпорту на Нідерланди, Францію, Словаччину та Австрію.

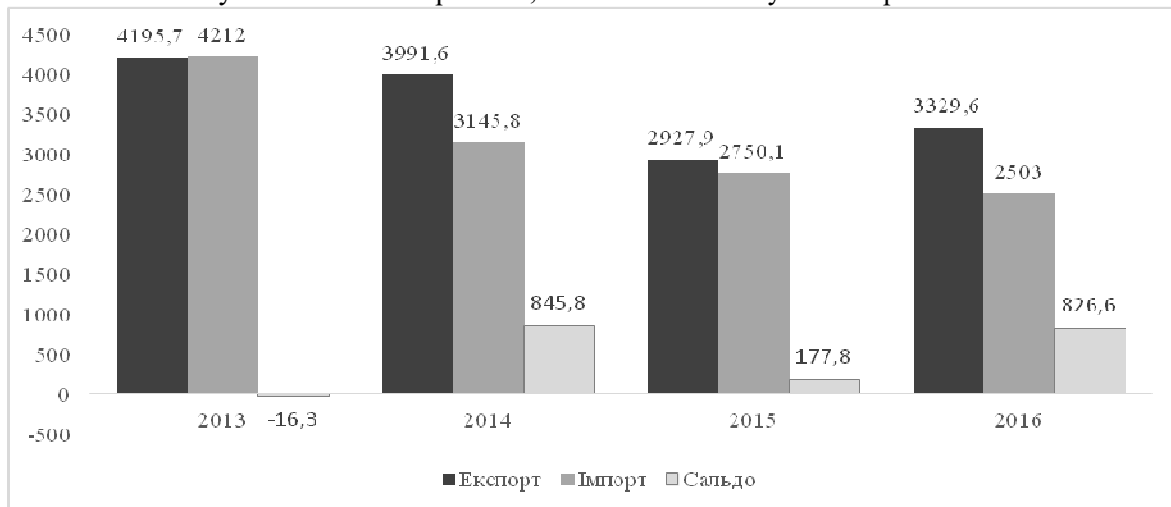

Рис. 2. Обсяги зовнішньої торгівлі послугами з ЄС, 2013 - 2016 роки

Аналізуючи, регіональний розподіл обсягів обміну послугами (рис.4.) бачимо наступні тенденції: найбільші обсяги торгівлі послугами спостерігаються у Львівській, Закарпатській, Київській, Одеській та Дніпропетровській областях; у центральних та північно західних областях України обсяги обміну послугами є порівняно не значними; експорт значно перевищує імпорт у Львівській, Закарпатській, Одеській областях; значне домінування імпор-

ту над експортом наявне у Дніпропетровській, Полтавській, Донецькій областях.

Станом на 2016 рік загальний обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України досяг 47,8 млрд. дол. США.

Загальний обсяг інвестицій з країн ЄС в економіку України склав 33 млрд. дол. США, що становить 73,3% від загального обсягу інвестицій в економіку нашої держави.

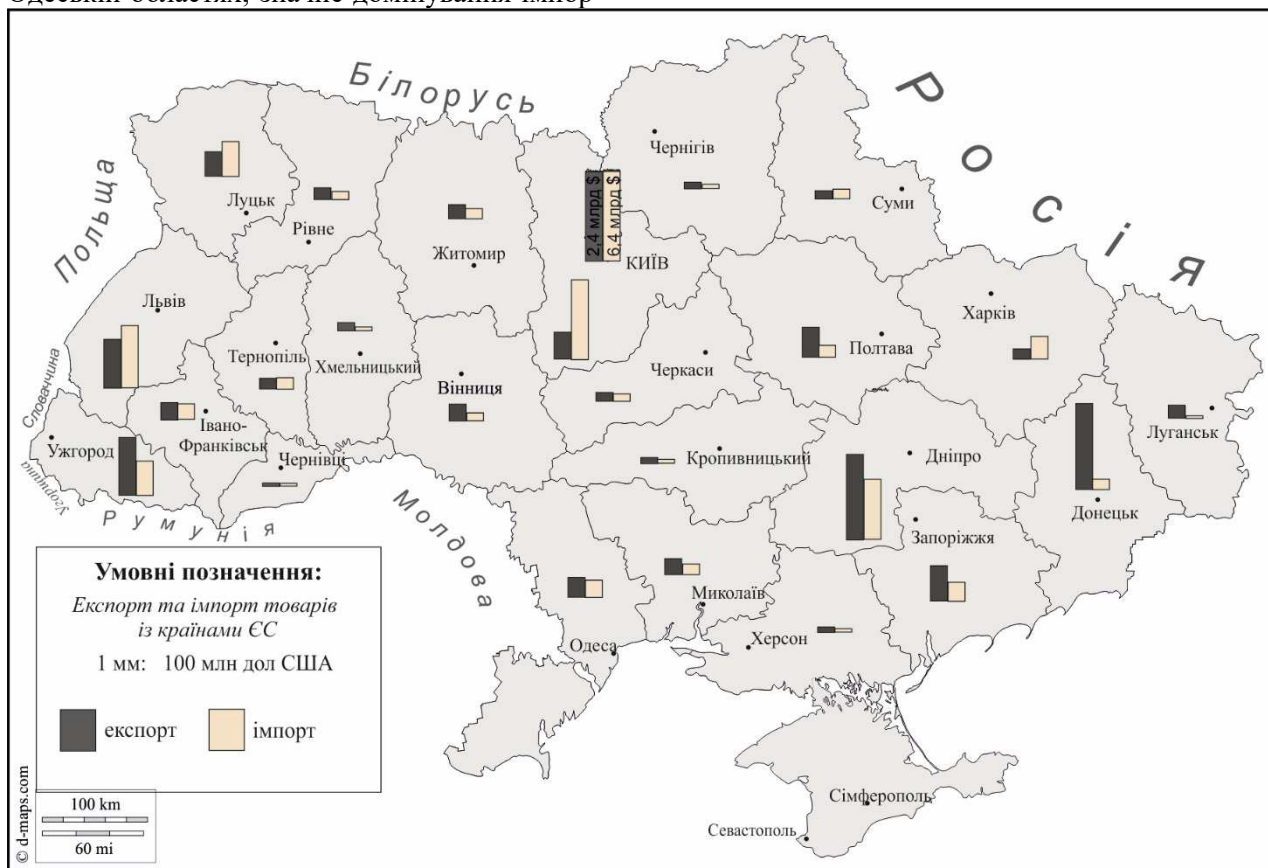

Рис. 3. Регіональний розподіл експорту та імпорту товарів з країнами

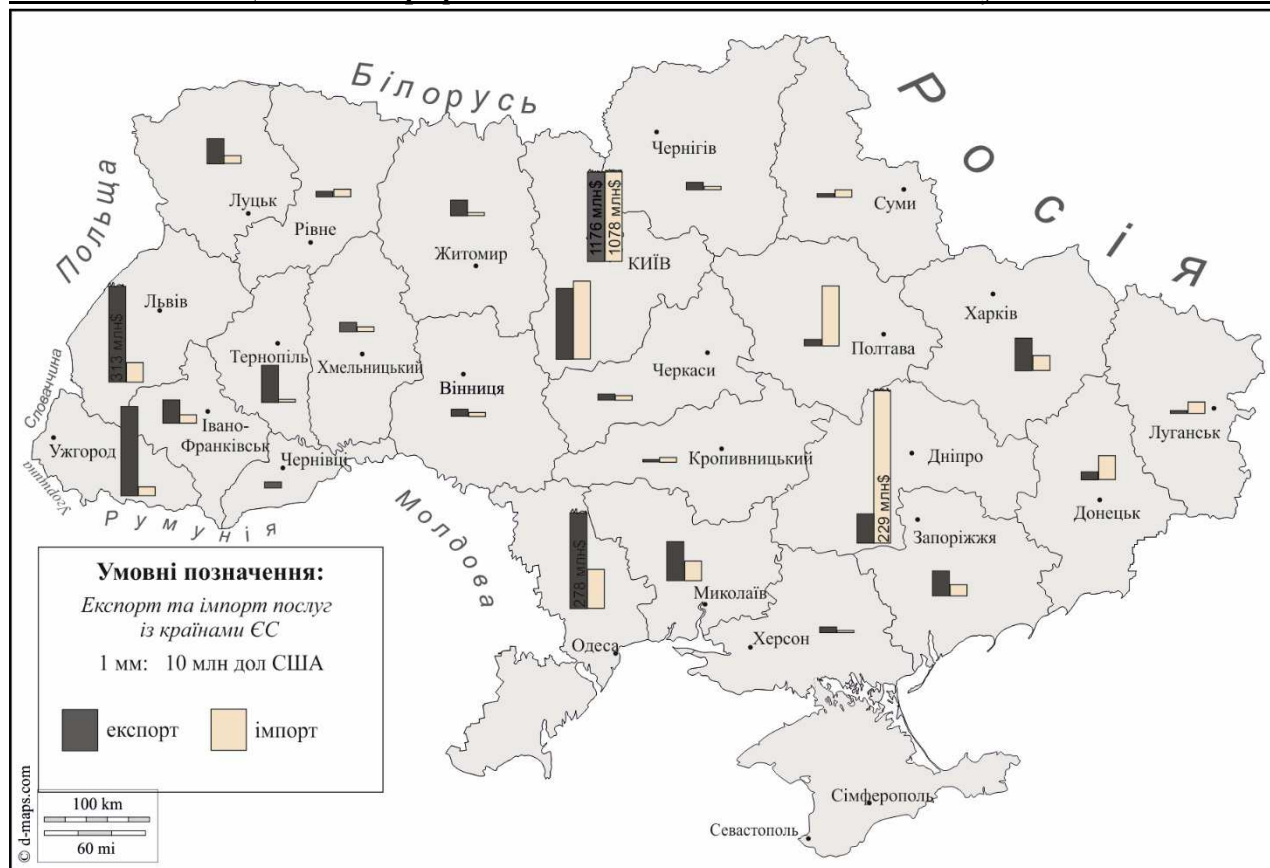

Рис. 4. Регіональний розподіл експорту та імпорту товарів з країнами

Обсяг прямих іноземних інвестицій з України в економіку країн світу склав 6,2 млрд. дол. США, у тому числі у країни ЄС – **6014,4 млн. дол. США**, що становить **96,5%** від загального обсягу українських інвестицій.

Основними інвесторами в українську економіку серед країн-членів Європейського Союзу в 2016 році були Кіпр, Нідерланди та Великобританія.

Велику частку прямих іноземних інвестицій було зосереджено на підприємствах промисловості – 31,7%, зокрема переробної. В установах фінансової та страхової діяльності акумульовано 26,9% прямих інвестицій.

Серед країн-членів ЄС переважна більшість прямих українських інвестицій була спрямована в економіку Кіпру – 5,8 млрд. дол. США, що склало 96,8% від загального обсягу прямих інвестицій в країни ЄС, Латвії та Польщі [9].

Найбільше іноземних вкладень із ЄС надходить у Дніпропетровську область. Добре інвестованими областями України є Донецька, Київська, Харківська, Львівська та Одеська області (рис.5).

Євроінтеграція для України – це спосіб модернізації економіки, залучення інвестицій, запозичення нових технологій та досвіду і найголовніше – освоєння нових ринків та створення робочих місць. Вільна торгівля з країна-

ми Європейського Союзу дає змогу рівноправно конкурувати та нарощувати обсяги експорту, збільшити коло потенційних споживачів вітчизняної продукції. Безумовно, це сприятиме пошуку нових партнерів та дає можливість диверсифікувати експортні потоки з мінімізацією ринків. Для України зв'язки із ЄС допоможуть спростити процес залучення нових технологій, які запроваджені у Європі також доступнішою стане високоякісна імпортна техніка тощо.

Для якнайшвидшого вступу України до ЄС необхідно пришвидшити виконання економічних реформ, побороти процвітання корупції, легалізувати тіньову економіку, велику увагу приділяти захисту прав людини. Влада повинна проводити таку політику, щоб досягти консенсусу стосовно європейського вибору не лише серед населення, а й на рівні державних інституцій. Адже, Європейська інтеграція – це не лише вибір вищого управління нашої держави, а й українського народу. Революція гідності 2013-2014 років довела, що жителі України прагнуть стати невід'ємною частиною Євроспільноти.

Висновки. Отже, бачимо, що протягом 2014-2017 ро-ків Україна різко змінила вектор своєї економічної діяльності, яка стала повністю спрямована на захід, а Європейський Союз стає ключовим торговельним партнером.

Зауважимо, що обсяги двосторонньої торгівлі постійно зростають, проте сальто залишається негативним. Європейський Союз залишається

найбільшим інвестором в українську економіку – 73,3% від усіх іноземних інвестицій.

Рис.5. Регіональний розподіл прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу, 2016р.

Для України Європейський вибір відкриває численні перспективи співробітництва із розвиненими державами світу, сприяє еконо-

мічному розвитку, та зміцнює позицію країни на міжнародній арені.

Література:

1. Дідковська Б.В. Зовнішня торгівля товарами України з країнами Західної Європи / Б.В. Дідковська // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2013. – № 4. – С. 62–67.
2. Дугинець Г.В. Сучасні особливості зовнішньоторговельних відносин України з Угорщиною / Г.В. Дугинець // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2015. – № 12 (Т. 3). – С. 14–19.
3. Зовнішня торгівля України товарами з країнами ЄС / Державна служба статистики України Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Ключевська А.М. Зовнішньоторговельні відносини України в контексті вибору її інтеграційного вектора / А.М. Ключевська // Дослідження міжнародної економіки : зб. наук. пр. – № 2 (67). – К. : ІСЕМВ НАН України, 2011. – С. 185–192.
5. Лещук І. Економіко-географічні зв'язки України та Канади// Реалії, проблеми та перспективи розвитку географії в Україні. Матер. студ. наук. конф. (Львів, 18 травня 2016р.).—Львів, 2016. – С. 42-47.
6. Литвиненко Н.П. Основні тенденції та динаміка розвитку торговельно-економічних зв'язків України з Європейським Союзом, США та Японією / Н.П. Литвиненко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2015. – Вип. 126 (ч. I). – С. 117–125.
7. Нікіфорова В.А. Особливості інтеграції металургійної галузі України у Митний Союз та ЄС / В.А. Нікіфорова // Стратегія економічного розвитку України. – 2013. – № 33. – С. 139–146.
8. Офіційний сайт Представництва України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua>
9. Офіційний сайт статистики Євросоюзу «Євростат». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat>
10. Присяжнюк Ю.В. Розвиток зовнішньоторговельних відносин України та країн Європи / Ю.В. Присяжнюк // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2014. – Вип. 37 (2). – С. 201–207.
11. Склярська О.І. Суспільно-географічні аспекти зовнішньоторговельних зв'язків України з Румунією / О.І. Склярська, О.П. Гривна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://internationalconference2014.wordpress.com/2017/05/11>.

References:

1. Didkovska B.V. Foreign trade in goods of Ukraine with countries of Western Europe / BV Didkovsky // BUSINESSINFORM. -

2013. - No. 4. - P. 62-67.
2. Duginets G.V. Modern features of foreign trade relations of Ukraine with Hungary / G.V. Duginets // Theoretical and Practical Aspects of Economics and Intellectual Property. - 2015. - No. 12 (Т. 3). - P. 14-19.
 3. Foreign trade of Ukraine with goods with EU countries / State Statistics Service of Ukraine. Mode of access: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
 4. Klyuchevskaya A.M. Foreign Trade Relations of Ukraine in the Context of Choosing its Integration Vector / A.M. Klyuchevskaya // Research of the international economy: Sb. sciences Ave - No. 2 (67). - K.: ISEMV NAS of Ukraine, 2011. - P. 185-192.
 5. Leschuk I. Economic-geographical connections of Ukraine and Canada // Realities, problems and prospects of development of geography in Ukraine. Mother studio sciences conf. (Lviv, May 18, 2016) .- Lviv, 2016. - P. 42-47.
 6. Litvinenko N.P. Main tendencies and dynamics of development of trade-economic relations of Ukraine with the European Union, the USA and Japan / Н.П. Litvinenko // Current problems of international relations. - 2015. - Vip. 126 (Part I). - P. 117-125.
 7. Nikiforova V.A. Features of the integration of the metallurgical industry of Ukraine into the Customs Union and the EU / V.A. Nikiforov // Strategy of economic development of Ukraine. - 2013. - № 33. - P. 139-146.
 8. Official website of the Delegation of Ukraine to the European Union and the European Community on Atomic Energy. [Electronic resource]. - Mode of access: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua>
 9. Official site of Eurostat statistics of the European Union. [Electronic resource]. - Access mode: <http://ec.europa.eu/eurostat>
 10. Prisyazhnyuk Y.V. Development of Foreign Trade Relations of Ukraine and European Countries / Yu.V. Prisyajnyuk // Collection of scientific works of Cherkasy State Technological University. Seria: Economics. - 2014. - Vip. 37 (2). - P. 201-207.
 11. Sklyarskaya O.I. Socio-geographical aspects of Ukraine's foreign trade relations with Romania / O.I. Sklyar-sk, O.P. Hryvna [Electronic resource]. - Access mode: <https://internationalconference2014.wordpress.com/2017/05/11>.

Аннотация

Ірина Лещук, Іван Ровенчак. ГЕОГРАФІЯ ВНЕШНЕЕКОНОМІЧЕСКИХ СВ'ЯЗЕЙ УКРАЇНИ І СТРАН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗА.

В статті досліджено сучасне становище і тенденції розвитку зовнішньоекономічних зв'язей України і Європейського Союзу. Визначено, що зовнішньоекономічні зв'язи - система багатограних форм міжнародного співробітництва держав і їх суб'єктів в галузях економіки, що здійснюється на основі розподілу і інтеграції праці. Виявлено, що в період 2014-2017 років Україна різко змінила вектор своєї економічної діяльності, а Європейський Союз є ключовим торговим партнером. Проаналізована динаміка об'ємів експорту і імпорту товарами і послугами. Виявлено найбільш великих торгових партнерів України во зовнішній торгівлі. Приведені базові позиції експорту і імпорту товарів і послуг. Здійснено аналіз регіонального розподілу експорту і імпорту товарів і послуг України і Європейського союзу. Розглядаються об'єми прямих іноземних інвестицій, визначені основні інвестори в українську економіку і країни, в які направлені українські інвестиції. Виявлено, що більш ніж 2/3 іноземних інвестицій в економіку України поступають з Європейського Союзу. Проаналізовані основні галузі, в які поступає найбільша частка інвестицій. Проведено регіональний аналіз розподілу прямих іноземних інвестицій в розрахунок на одного чоловіка. Приведені перспективні напрями двосторонніх зовнішньоекономічних зв'язей України і ЄС. Вказано основні способи прискорення української інтеграції в Європейське співтовариство. Встановлено, що європейський вибір для України відкриває численні перспективи співробітництва з розвинутими державами світу, сприяє економічному розвитку і зміцнює позицію країни на міжнародній арені.

Ключевые слова: зовнішньоекономічні зв'язи, експорт, імпорт, торгівля товарами і послугами, зовнішньоторговельний оборот, прямі іноземні інвестиції.

Abstract:

I. Leschuk, I. Rovenchak, GEOGRAPHY OF FOREIGN ECONOMIC RELATIONSHIP OF UKRAINE AND THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION.

The article deals with the current state and trends of development of foreign economic relations of Ukraine and the European Union. It is determined that foreign economic relations are a system of multi-faceted forms of international cooperation of states and their subjects in the branches of the economy, which is carried out on the basis of international division and integration of labor. It is specially noted that Ukraine has sharply changed the vector of its economic activity during 2014-2017, and the European Union is a key trading partner now. The dynamics of volumes of export and import of goods and services is analyzed. Trends in recent years show a decrease in volumes of commodity exchange. It should be noted that since 2005, the volume of imports exceeds exports. The largest trading partners of Ukraine are: export of goods - Italy, Poland, Germany; import of goods - Germany, Poland. The main European partners of Ukraine in the exchange of services are the United Kingdom, Germany, Poland and Cyprus. The basic positions of export of goods are - products of the agro-industrial complex and the food industry, precious metals and products from them; and import of goods - mineral fuel, and products of the chemical industry. The largest volumes of services exports to the EU countries relate to transport services and materials-processing services. Ukraine imports transport services, business services, services related to sales and financial activities, royalties, professional and consulting services, government and government services. Special attention is given to regional distribution of export and import of goods and services of Ukraine and the European Union. The largest volumes of commodity exchange are

observed in the Donetsk, Dnipropetrovsk, Lviv and Zakarpattia regions and in Kiev; a significant dominance of exports over imports is observed in the Dnipropetrovsk, Zaporizhia, Donetsk, and Zakarpattia regions; the region's largest importers of goods: Kiev, Lviv, Kharkiv regions. The largest volumes of trade in services are observed in the Lviv, Zakarpattia, Kyiv, Odesa and Dnipropetrovsk regions. In the central and northwestern regions of Ukraine, the volume of service exchange is relatively insignificant. Exports far exceeds imports in Lviv, Zakarpattia, Odesa regions. Significant dominance of imports over exports is available in Dnipropetrovsk, Poltava, Donetsk regions. It should be emphasized that more than 2/3 of foreign investments into the Ukrainian economy come from the European Union. The main investors in the Ukrainian economy among the member states of the European Union in 2016 were Cyprus, the Netherlands and the United Kingdom. A large share of direct foreign investment was concentrated in industrial enterprises, financial and insurance institutions. Most of the Ukrainian investments were directed to the economies of Cyprus, Latvia and Poland. Special attention is paid to the regional analysis of the distribution of foreign direct investment per person. Most foreign investments from the EU come to Dnipropetrovsk region. Well-invested regions of Ukraine are Donetsk, Kyiv, Kharkiv, Lviv and Odesa regions. The article contains the data on perspective directions of bilateral foreign economic relations of Ukraine and the EU. It is established that the European choice for Ukraine opens numerous prospects of cooperation with the developed countries of the world, promotes economic development, and strengthens the position of the country on the international arena.

Key words: foreign economic relations, export, import, trade in goods and services, foreign trade turnover, foreign direct investment.

Надійшла 23.03.2018 р.

УДК 911.3:32

Владислав МОРГАЦЬКИЙ, Мирослав ДНІСТРЯНСЬКИЙ

ГЕОСТРАТЕГІЧНІ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНИ В РЕГІОНІ ЗАХІДНІ БАЛКАНИ У КОНТЕКСТІ НОВИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ РЕАЛІЙ

У статті проаналізовано перебіг міждержавних відносин України з суб'єктами регіону Західні Балкани – в геополітичному, гео економічному й геокультурному вимірі, – що були сформовані внаслідок суспільно-політичних трансформацій останніх трьох десятиліть. Виділено геополітичні вектори взаємин із названими країнами. Запропоновано конструктивну геостратегію для інтенсифікації подальшого співробітництва України з державами регіону Західні Балкани.

Ключові слова: геостратегія, Україна, Регіон Західні Балкани, геополітичні реалії, двосторонні міждержавні відносини.

Постановка проблеми. Україна протягом усього періоду незалежності виявляла значний інтерес до **регіону Західні Балкани (РЗБ)**, що складається з республік колишньої Соціалістичної Федеративної Республіки Югославії (СФРЮ) та Албанії. Це пов'язано з географічною близькістю, наявністю української діаспори, культурними й конфесійними зв'язками. В геополітичному вимірі важливим чинником визначаємо безпосередню участь України в миротворчих операціях під час «Югославських воєн» і конфлікту в Македонії 2001 року [19, с. 47-50]. Завдяки цьому успіхи нашої держави зі встановлення міждержавних відносин із суб'єктами РЗБ є доволі значними. У сучасному ж вимірі геополітичні трансформації, пов'язані із суспільно-політичними змінами в Україні внаслідок Революції Гідності (підтримка курсу на євроінтеграцію, анексія Криму та присутність російських військ на сході країни тощо) відображаються на стосунках із балканськими країнами.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання розвитку міждержавних відносин України й країн РЗБ комплексно й на двосторонньому рівні розглядали В. Герасимчук [1],

Ю. Майстренко, О. Слюсаренко А. Шилова О. Ткачик [16], М. Фролов [18] та інші дослідники.

Плануючи цю наукову розвідку, ставимо перед собою такі завдання:

- 1) охарактеризувати перебіг узаємин між Україною й державами РЗБ в контексті суспільно-політичних перетворень останніх років, новітніх тенденцій;
- 2) визначити основні геостратегічні інтереси нашої держави в регіоні;
- 3) розробити конструктивну геостратегію України щодо досліджуваних суб'єктів РЗБ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Після повалення комуністичних режимів на Балканах, із розпадом СФРЮ, – нагальним питанням для новопроголошених країн стали визнання й налагодження двосторонніх відносин з рештою держав. Ще з початку 90-х років уряд України підтримував конструктивний політичний діалог із урядами держав РЗБ, сприяв формуванню договірно-правової бази для взаємодії та інтенсифікації взаємної зовнішньоекономічної діяльності. Українська влада дотрималася принципу територіальної цілості й визнала всі суб'єкти в тих межах, у